

Posamezna številka:

1 krono.

TABOR* izhaja vsak dan, razven nedelja in praznikov, ob 18. uri v danem naslednjem dne ter stane enoletno 120 K, polletno 90 K, četletno 45 K, mesečno 15 K. Inzerati po dogovoru. Pri vsaki objavi poročilo.

Naroc. se pri upravi TABORA*, MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

□ □ □ POŠTNINA PAVŠALIRANA □ □ □

TABOR

Posamezna številka:

1 krono.

UREDNISTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon interurb. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, priliko, desno. Telefon št. 24. BHS poštnoštevilni znak št. 11.757.

Na naročila brez denarja se ne ozira. — Rokopis se ne vrača.

Leto: I.

Maribor, petek 10. decembra 1920

Številka: 87.

Oddelek bolgarskih agitatorjev prekoračil Vardar. Zborovanje Radičevcev. Armenija sovjetska republika. Nemška živina mesto odškodnine.

Dovolj komedije!

Maribor, 9. decembra.

Pred nekaj dnevi smo pisali o kvarnerskem zapletljaju ter izrazili svoj dvom nad iskrenostjo Rima v nastopu proti reškemu uzurpatorju D'Annunziju. Ta dvom je bil, žalibog, upravičen. Danes stojimo že pred gotovim dejstvom: Rim je kapituliral pred D'Annunzijem! Ako je sploh res kapituliral. Za kulise, ki so vedno skrbno zakrile nepoklicanem očem, je nemogoče pogledati, temlažja pa je uginiti, kaj se tam zadaj dogaja. Že zadnjič smo pribili, da je edino D'Annunzijevo zaslug, da smo izgubili Reko. To ve tudi Italija, oficijelna in neoficijelna, za to bi bilo naivno misliti, da mu ni hvaležna in da ne bo proti njemu nastopila resno. Boj, ki ga je vodil Rim te dni proti D'Annunziju, je bila čisto navadna komedija, preračunjena v to, da zaslepi svet, predvsem pa nas, Jugoslovane.

Po rapalskem sporazumu, bi moral D'Annunzijo Reko zapustiti ter izročiti nam vse ono, kar je bilo na podlagi sporazuma prisojeno nam. O tem sta se sporazumeli in ta sporazum podpisali istolako Italija, kakor naša država. Skrb za izvedbo tega sporazuma pa se je prepuštila — Italiji sami! Zakaj se je to zgodilo? Naši diplomati so na to pristali radi tega, ker so smatrali, da je D'Annunzijo italijanski državljani ter je radi tega dolžnost Italije, da z njim obračuna. Italijani pa so to zahtevali iz spekulativnih vzrokov — oslepariti nas potem D'Annunzija za naše pisane pravice. Oni so že takrat vedeli, da D'Annunzio na to ne bo pristal, vedeli pa so obenem, da ga jim s silo ne bo treba siliti k temu, ker imajo za ta slučaj srečen izgovor — javno mnenje, proti kateremu „ne smejo“ nastopiti, ker bi to lahko povzročilo „revolucijo“.

Ko je bil sedaj sporazum podpisan in tudi že ratificiran, je bilo pa vseeno

treba nekaj storiti, ker je to zahteval ugled države z ozirom na dolžnost, izhajajočo iz podpisa. Radi tega so vpriporili te dni komedijo. Najprej so poslali k D'Annunziju generala Caviglio, za tem ultimatum, nazadnje brodogovore in čete. Da bi vsa stvar izgledala bolj resno, so se tudi malo „spopadli“, streljali preko glav ter se zasramovali z norci. Svet je strmel in pričakoval: vendar enkrat dejanje! Toda mesto tega je nastal zopet „mir“. Javno mnenje ne dovoli preliivanja bratske krvi, najli se mora podlagi za „miren sporazum“. Pričela so se pogajanja za ta „miren sporazum“, toda D'Annunzio je ostal neupogljiv. Pač, malo je popustil, namreč v vprašanju Krka in Raba, zahteva pa prejkoslej priznanje njegove regence ter priklonitev Sušaka, Baroša, Trsata in Kastva tej njegovi regenci.

Italija je zavila oči pobožno proti nebu: „Kaj naj storim, ko pa noče ubogati? S silo ne smem proti njemu, ker tega narod ne dovoli, ker se vojaštvo punita! Treba se bo udati! Vi, Jugoslovani ste videli, da mislimo resno: toda če ne gre, pa ne gre. Pa popustite še to, če ste že toliko popustili!“

Nam se zdi, da je ta komedija za enkrat dovolj. Dovolj smo se pustili imeti za norca od Rima, dalje se ne smemo več. Italija je v Rapallu podpisala, da pripadejo Kastav, Sušak, Baroš in Trsat nam in to se mora zgoditi. Italija je prevzela izvedbo tega nase in njena moralna dolžnost je, da to tudi stori. Ako tega noče, potem je naloga naše diplomacije jasna. Zahtevati je treba pri zaveznikih, da oni to od Italije zahtevajo; ako pa se tudi tej zahtevi ne pokori, je njihova dolžnost, da vzamejo izvedbo v svoje lastne roke. Ako pa se tudi to ne zgodi, potem je rapalska pogodba neveljavna in mi smo rešeni obveznosti, ki smo si jo naložili s podpisom.

Nas za vse nadaljne posledice ne za-

dene nobena krivda. Pokazali smo s tem, da smo žrtvovali miru na ljubo najlepše naše kraje in milijon našega naroda, več nego samo dobro voljo, v trdni nadi, da si tudi Italija želi z nami živeti v prijateljskem razmerju. Toda bili smo zopet prevarani. Italiji je bila rapalska pogodba samo postaja za nadaljno peklenko rovarjenje proti nam.

Resen nauk iz Ljubljane.

Ljubljana, 8. decembra 1920.

Vi tam ob Dravi venomer očitete, da iz naše bele Ljubljane ne izide nikdar kaj prida. Zdaj smo vam pokazali, kako nas napačno sodite. Kje se morete vi ponašati s tako senzacijo, kakor jo vzbuja že po celem svetu znana naša poštna ameriška dolarska „afeta“? Izmed vseh listov, ki so se dozdej pečali s to našo afero, nam še najbolj prija „Tabor“, ki je celo senzacijo in podrobnosti kar na kratko odpravil, a zato pa globoje posegel doli v pravi vir tega zla in naše nove sramote. Kaj koristijo splošnosti vse gotovo zanimive podrobnosti, kako se je kradlo in kako zapravljalo denar, kako se „žrvice“ počutijo v zaporu, kdaj in kako bodo obsojene. Koristnejše je vprašanje: je bilo tega treba in zakaj je do tega škandala moralo priti. Na to vprašanje je „Tabor“ kratko odgovoril s sličnim slučajem poštnega uradnika v Vuhredu.

Naj ta odgovor na kratko izpopolnim in sicer ne samo na naslov našega poštnega ravnateljstva in poštne uprave, ampak na naslov vseh državnih in javnih oblasti ter privatnih podjetij.

Vsak gospodar mora imeti najmanj še celo to povojno desetletje vedno živo pred očmi na milijonskih slučajih izpričano resnico, da je vojna inficirala od vrha do tal vso človeško družbo s hrepenenjem na lahek način kmalu obogateti, ne oziraje se s kakšnimi sredstvi in če eden s svojim egoizmom oškoduje

devetoro svojih tudi najbližnjih. In d so se te epidemične infekcije ubranili in se ubranijo le karakterji z močno vestjo ali z zadovoljstvom s svojo eksistenco. Da se ta nevarna bolezen, ki ogroža uničiti vso moralo, vse poštenje, posameznikov in družbe, kolikor mogoče omeji, bodi prva sveta skrb vsakega gospodarja, se prepričati, ali je njegovemu uslužbencu možno iz svojega služka sploh živeti človeku spodobno življenje. Zato je potrebno, da gospodar pozna tudi privatne razmere posameznika, zlasti tistih, ki jih je zaposlil na takih mestih, kjer je prilika za lahkomiselnost in za reveže, ki s svojim služkom ne morejo shajati in jih torej neodoljiva sila tira do nepremišljenih korakov. Takih služb in prilik pa je največ ravno pri pošti in železnici, nevarneje so pri pošti, kjer je nižje uradništvo najslabše plačano.

Ce vidimo, da tudi privatna podjetja na mestih z denarnimi posli zaposlujejo osobe z 800—1000 K, se ne hote vprašamo, kako more ta človek, če je tudi samec pošteno živeti? In zato je vsak gospodar, bodisi država ali privatnik, ki mu je eksistenca njegovega osobja deveta briga, sokriv vseh posledic, ki izhajajo iz njegovega greha.

Sokrivdo pa nosi tudi naša današnja družba, ki iz pohlepnosti po uživanju nič ne preiskuje, kdo je ta, ki čezmerno plačuje za pijačo, ki dobiva in izgublja tisočake pri kartah; sokriva je, ker nič ne vprašuje, od kod denar, ker se zadovoljuje samo s kavalirskim nastopom dostikrat ji niti osebno znanega človeka. Tudi v našem slučaju so v družbi teh mladih lahkomiselnih ljudi popivali in se radovali in proslavljali plačnike starejši kolegi, sicer pošteni možje, toda udani brezmernosti v pijači, kar je od vojne dalje postala tipična epidemija skoro cele Ljubljane. Ce bi kdo teh ljudi, ki s svojo višjo plačo niso zmagali le en del tega razkošnega življenja,

večnega povratka novo življensko moč in silo. In tako se bodo prikazovale značilne konture Försterjeve tvorbe kot zgodovinske osebnosti v svoji neutaljni veljavnosti trajno in častno in nas bodo sile le k priznanju hvale, ki gre Försterjevi pošteno pridobljeni zaslugi.

Harmoničen, kakor je bil naš slavljeneč, je tudi harmonične in blaglasno bilo vsikdar njegovo rodbinsko življenje. Ob strani svoje ljubeznive so-proge, blage življenske tovaršice v veselju in v tugi, praznuje naš Förster še vedno naslanjajoč se na novih tvorbah svojega čilega duha dne 20. t. m. v Novemmesu na prijaznem domu svojega sina sodnega svetnika g. dr. Vladimira Försterja, 83 leto svoje starosti.

Tega odličnega pevca proslavlja in pozdravlja Glasbena Matica v Mariboru s svojim koncertom dne 11. t. m. in ž njo seveda ves slovenski svet kot svojega najodličnejšega boritelja in klicarja k lepoti, svobodnosti, dobratimiji in ujedinenju.

Na mnoga leta!

Anton Förster.

Anton Förster, roj. 20. decembra 1837 v Osenicah na Češkem, je kot potomec stare češke učiteljske generacije vzel muzikantstvo že kot dedni dedec s seboj na pot. Oče ga je poučeval v petju, klavirju, orgljanju; orglal je že z 10 leti. Kot srednješolec v Boleslavi in v Budjevicah se je prebil s poučevanjem na klavirju, kot izborni pevec sopranist, pozneje tenorist in organist do univerze v Pragi, kjer je dokončal pravdniske študije, z 11 mesečnim presledkom kot novicij v cistercijskem samostanu v Viš. Brodu. Tu se je posvetil glasbenim študijam, cerkveni glasbi in gregorijanskemu koralu. V Pragi se je odločila njegova usoda. Tesna prijateljska vez s slavnim češkim skladateljem Bedrihom Smetano, kateremu je bil učitelj na klavirju, mu je ljubezen do glasbe vžgala v nevestljiv plamen. Po končanih pravniskih študijah je prevzel leta 1865 mesto organista v škofijski cerkvi v Senju na Hrvatskem.

Leta 1868 je pa sprejel ponudbo čitalnice v Ljubljani kot pevovodja in še isto leto je postal glasbeni vodja v stolnici. V cerkev je uvedel pravo liturgično petje, vstanovil je oglašarsko šolo, deloval je kot učitelj petja na različnih zavodih. Več kot pol stoletja je Förster podajal našemu narodu produkte svojega duha v posnemanju vredni snažnosti harmoničnega stavka, v strogo pravilni polifoniji, jasni obliki, in lepem slogu. Ko se je Förster pri nas pojavil, v dobri preporoda slovenskega življa, tako narodnega kakor kulturnega, je vladala na glasbenem polju velika tišina in praznosta, bilo je treba komaj orati ledino in kot prvi in najintelektnejši oratar je Förster v mladostni strasti in žarečem čustvu poklanjal Slovincem pesem za pesmijo, prožeto domo- in rodoljubja. On je bil prvi, ki je spoznal, da hrani naša zemlja nedvignjene zaklade v narodni pesmi in glasbi in za to je elemente slovenske narodne pesmi in glasbe prenesel v samonikle skladbe. Leta 1872 je poklonil Sloven-

cem svoje največje delo, opero „Gorenjski slavček“, podaril nam je svoje izbrano „Klavirsko šolo“, „Nauk o harmoniji“, „Pevsko šolo“ in je kot glasbeni pedagog vstvaril dobro slovensko glasbeno terminologijo. Kaj vse je storil Förster za glasbeno literaturo, nam razkriva pregled njegovih del, ki štejejo na stotine in stotine posvetnih in cerkvenih.

Försterju se je očitelo, da se je izogibal vsaki borbi za nove ideje, za nove oblike, ki bi merile v bodočnost in silele k novemu razvoju. Res je, modernni skladatelji znajo s svojo bogato harmoniko veliko več povedati. Poleg melodične risbe od instrumentalnih barv, je moderna harmonika najmočnejša činiteljica nove izrazovalne umetnosti.

S priznanjem in navdušenjem se udajamo zmagojučemu toku modernega naziranja. Toda starega ne bomo zaničevali, dobro vedoč, da ima novo svoj izvor v starem, da pride čas, ko bo naše, danes še bleščeče orožje, podleglo rji in takrat dobi marsikaj, kar se nam danes dozdeva staro, po zakonu

prašal: vraga, od kod ti mladi kolegi pri svoji borni plači, ki ne zadostuje za skromno življenje, jemljejo denar, bi ta škandal ne mogel zavzeti takih dimenzij kakor jih je. In če bi bilo ravnateljstvo na svojem mestu in če bi imela naša poštna uprava napram eksistenci nižjega uradništva kaj več vesti, kakor je nima, bi sploh ne bilo treba ne teh žrtev, ne tega škandala.

Naj ta „resen nauk iz Ljubljane“ najde resna ušesa.

Našim naročnikom!

Opozarjamo vse one naše naročnike, ki ne poravnajo zaostale naročnine tekom tega meseca, da jim bomo primorani s 1. januarjem list ustaviti, čeprav to neradi storimo. V interesu rednega prejemanja lista prosimo torej, da vsak stori svojo dolžnost.

Uprava „Tabora“.

Dnevna kronika.

— Nov način polemike je uvedla „nastrankarska“ „Jugoslavija“. Na naše stvarne dokaze o kupčiji g. Peska in „Jugoslavije“ z NSS odgovarja „da slišimo po zimi rasti travo“. Nam se pa zdi, da „Jugoslavija“ že zdavnaj niti tega ne sliši več, kajti sicer bi se ne posluževala take polemike.

— Naša narodna obrana. „Tabor“ je že pred kratkim postavil javno vprašanje, kaj je z našo „Narodno obrano“. Najbrže se nas je takrat napačno razumelo, kakor da bi bili hoteli to vprašanje izrabiti le kot sredstvo za volilni boj, ker je bil, če se ne motimo, zadnji predsednik te obrambne nepolitične organizacije slučajno tudi kandidat v NSS. Tako vsaj komentiramo prečudni molk od prizadete strani na naše javno vprašanje. A naj bo temu tako ali drugače, eno je gotovo, da danes ta čudni molk ni več na mestu. Danes so strasti izza volilnega boja že v toliko polegale in je postalo vsako tako orožje brezpredmetno, da se tudi to vprašanje resno načne. Ljubljanska „Jugoslavija“ je po volitvah že opetovano animirala za ustanovitev take organizacije za celo Jugoslavijo; toda kakor vidimo, se tudi na ta opomin od te strani nihče ne zgane, vsaj pri nas ne. „Narodna obrana“ ustanovljena v Mariboru je imela pri nekaterih demokratih svoje nasprotnike. Če ne že preje, zdaj se je pokazalo, da je bil pesimizem in nezaupanje ravno od te strani, ki bi morala tako idejo podpirati, žal opravičeno. Organizacije se je prekmalu polastilo par častihlepih ljudi, ki so mislili, da je s tem vse storjeno, če sedijo v odboru. In najbrže se danes identificirajo organizacijo zgolj s svojimi osebami, ker drugače si ne moremo tolmačiti, čemu ta skrivnostni molk v takem resnem času. Danes zahtevamo izrecno, da se javnosti pojasni, kaj je s to organizacijo in kako je z njenim blagajniškim razmerjem.

— Na dan z imeni izkoriščevalcev! Taki klici nam prihajajo iz krogov interesiranih z ozirom na naše poročilo o nezdruživih razmerah v nekaterih starejših odvetniških pisarnah. Prepričani smo, da služimo interesu izkoriščanih in zapostavljenih, torej dobri stvari sami, veliko bolje, da se ne obehamo grešnikov na vrh velikega zvona, ampak, da priporočamo naš že v prvem poročilu izražen nasvet: obe stanovski organizaciji (sefov in uradništva) naj uredijo med seboj vse kar škoduje ugledu delodajalcev in kar zapostavlja eksistenčne pogoje na strani delojemalcev. Ker so izkoriščevalci v manjšini, se bodo morali udati večini socialno čutečih sefov, katerim ta opomin sploh ni bil namenjen. A da se osebje izogne viru vsega zla, priporočamo vsaki novi moči, ki se namerava posvetiti temu stanu, naj se vsakdo preje informira pri „društvu odvetniških in notarskih uradnikov“ o razmerah dotične pisarne, v katero namerava vstopiti. Če se be

informiralo, bodo tisti hvala bogu redki, ki svoje osebje le izkoriščajo, kmalu sami prisiljeni, da morajo korakati vstric s svojimi kolegi, ki s svojim osebjem postopajo tako, kakor se človeško in sedanjim razmeram spodobi; morali bodo to, ker postanejo sicer javno razpiti in se jih bo vsaka pošena moč izogibala. Le na ta način izostanejo za osebje žalostni slučaj, ko mora osebje se le po sodnji iskati svojih pravic in zadoščenja. A tudi stanovska organizacija osebja se bo morala odsej intenzivneje zanimati za svoj naraščaj, kakor se je to dotlej prakticiralo.

— Napisi v javni bolnici potrebujejo svojega čestitega očistitelja. Nemei niso nikjer poznali dvojezičnosti, čemu je to nam potreba in čemu je na nekaterih oddelkih potreba še zdaj samo nemških napisov? Mi smo se svojčas v Avstriji kot večinski narod morali učiti jezik manjšine, katerega so nam vsilili kot državni jezik. Danes se je razmerje spremenilo. Našim Nemcem je treba izrecno povedati, da lihi stoji samo 5 proti nam 95 Jugoslovenom. Če se nočejo živeti v to dejansko razmerje, dobro, pustimo jih pri miru, bo le v njihovo škodo in v našo korist, če se ne marajo prilepiti vsaj za silo, za vsakdanjo rabo našemu jeziku. In zato odločno protestiramo, ne samo v tem slučaju, ampak sploh za vse slučaje — ne, izvemši n. pr. okraj glavarstva s svojimi dvojezičnimi napisi — da bi 95 Jugoslovenov kot gospodarji 5 renitentnim Nemcem na ljubo po Jugoslaviji še dalje — dvojezičarili, še manj pa, da bi trpeli samo nemške napise na in po javnih poslopih. Prepustimo jim pa to veselje, da svoje trgovine in obrti zopet lahko vse ponemčijo, kar bo le v korist naši trgovini in obrti.

— „An alle Ortsgruppen in Deutschösterreich“. Pod tem naslovom razpošilja te dni centralni odbor Touristen-Verein „Die Naturfreunde“ svoje okrožnice k pristopu in podpori tega društva. To bi bilo vse lepo v redu in nas bi najmanj brigalo s kakšnimi uspehi delajo naši sosede okraj državne meje reklamiramo za svoja planinska in izletna društva. Toda zanimati pa nas mora dejstvo, da smatra centralni odbor nemško-avstrijskega društva še vedno tudi Maribor za ozemlje „Ortsgruppe in Deutschösterreich“. Če se je kaj sličnega pripetilo v prvem času po prevratu, je bilo to še umljivo in odpustljivo. Ali danes 3. leto po državni razdelitvi in danes, ko je Avstrijecem s končno javno določitvijo Mure kot državna meja padlo tudi zadnje upanje v sredo Mure, danes se nam zdi razpošiljanje takih reklam tudi v Maribor, več kot predrzno. Jugosloveni tu ob Pohorju se kot planinci in prijatelji narave gotovo ne bomo zapirali napram našim avstrijskim sosedom — tako daleč narodni šovinizem ne sme iti. Ampak še manj pa sme iti narodni šovinizem Dunajčanov tako daleč, da še prištevajo tudi naš Maribor k „Ortsgruppe in Deutschösterreich“.

— Velik požar v Mariboru so videli v uredništvu glavnega glasila Hrvatske zajednice „Hrvat“, ki piše z dne 6. t. m. sledečo senzacionalno vest: „Veliki požar v Mariboru uništilo je ovih dana remizu električnog tramvaja, s osam popravljenih kola, što su bila u njoj. Steta je oko milijuna kruna.“ K tej senzaciji je pripisala hudo mušna roka, čes, da je bila električna železnica v Mariboru „osigurana kod banke Blaz“. Ne samo v Mariboru, gotovo je tudi po Zagrebu ta „Hrvatova“ vest vzbudila mnogo smeha, ker razen „Hrvata“ gotovo vsi Zagrebčani le predrzno vedo, da Maribor še dolgo ne bo imel električne železnice, torej tudi remizu „s osam kola“ ni mogla zagoreti. Vest pa kljub temu ni izmišljena, remiza je res pogorela, toda ne v Mariboru, ampak v Marburgu v Nemčiji. Urednik pa najbrže ni vedel za ta Marburg, zato je „da bi se braća Slovenici, sada, kad su u jednoj državi sa Hrvatima ne uzrujavali, da ti Hrvati pišu imena njihovih gradova još uvijek nijemacka“ prostavil ta Marburg v Maribor in burka je bila gotova.

— Naše nezakurjene šole. Ze celi teden imamo vreme, da se Bog usmili. Najboljša obutev ne izda nič. Zato je tembolj bržerčno od naših šolskih oblasti, da pustijo šolske prostore nezakurjene. Zlasti glede ljudske šole v Cankarjevi ulici nam prihajajo od vseh strani priporočbe. Mnogo staršev sploh ne pusti več svojih otrok v šolo, ker so se v nezakurjenih prostorih nevarno prehladili. Po našem mnenju je dolžnost krajnih ozir. mestnih šolskih svetov tudi tozadevno pravočasno skrbeti, da radi kurjave ne trpi pouk. Upamo, da bo ta opomin za danes zadostoval.

— Prosimo pojasnila, koliko časa bo še razpenjal dvoglavi avstrijski orel svoja umazana krila po pročelju palače našega okrajnega glavarstva in koliko časa se bo še skrival v vrečo stari avstrijski cesar v vestibulu okrožnega sodišča?

— Seja mariborskega mestnega sosveta se vrši dne 10. decembra 1920, ob 17. uri v mestni posvetovalnici. Dnevni red: 1. Osebne zadeve. 2. Vojaske zadeve. 3. Domovinske zadeve. 4. Gospodarsko-finančne zadeve. 5. Obrtna zadeve. 6. Slučajnosti.

— Ustavljen je izdelave črnega kruha. Že več tednov si prizadeva pekovaška zadruga pri komisiji za določevanje cen, da bi se ji dovolilo zvišanje cen pri črnem kruhu. Vendar je komisija, ne glede na nesorazmerne cene moke in kruha, trdovratno odklonila vsako uravnanje cen. Vsa javnost ve, da velja 1 kg krušne moke K 14.— do K 14.50; 70 dkg težek bleb pa moramo prodajati po K 6.—. S tem izkupiškomo niti moka ni plačana; vse druge stroške pa moramo pekovski mojstri vpisati na račun izgube. Z ozirom na to je sklenila pekovaška zadruga na svoji seji dne 5. t. m., da pod temi pogoji ne bo več izdelovala črnega kruha. Zadruga pekovaška za Maribor in okolico.

— Imenovanje v politični službi. Okrajni komisar Rajko Mulaček, pridelen okrajnemu glavarstvu v Mariboru, je imenovan vladnim tajnikom.

— Zopet ponarejeni bankovci. Pred par dnevi so se pojavili v Zagrebu ponarejeni pol dinarski bankovci. Pozna se jih lahko, ker so bledeje barve in je na eni strani odtisk zelo slab.

— Telefonska zveza Sv. Jurij o. P. Okrajno glavarstvo je dalo napraviti telefonsko zvezo Sv. Kungota—Sv. Jurij ob Pesnici (v orožniški postaji). Telefon je za splošno uporabo.

— Posojilnica Narodni dom naznanja, da je prevzela razprodajo srečk SHS drž. loterije ter daje istotam vsa potrebna navodila kakor pojasnila.

— „Jugoslovenski dobrovoljci mariborskega okrožja se vabijo na običajni sestanek v soboto dne 11. t. m. zvečer ob 20. uri v železničarski sobi Narodnega doma.“

— „Poslovalnica okrajne bolniške blagajne ljubljanske v Mariboru opozarja vse gg. delodajalce na to, da je stopila naredba o bolniškem zavarovanju g. ministra za socialno politiko štev. 407 z dne 11. oktobra 1920, objavljena v „Uradnem listu“ štev. 127 z dne 3. novembra 1920 v veljavo s 1. novembrom tega leta. Da se more rediti poslovanje v smislu zgornje uredbe, poziva podpisana vse gg. delodajalce, da se v lastnem interesu nemudoma odzovejo dostavljeni jim okrožnici z dne 20. novembra 1920 štev. 1568/20 in nemudoma nanovo priglasijo vse svoje delavce in nameščence po stanju 1. novembra 1920 — najpozneje pa do inkl. 13. decembra 1920, in sicer s strogo natančno navedbo denarnih in naravnih etc. prejemkov posameznih delavcev in nameščencev. Vse po tem roku še ne priglašene oziroma nepravilno priglašene osebe navedenih kategorij bo poslovalnica primorana uvrstiti ex officio v najvišjo mezdno stopnjo z istočasno uvedbo kazenskega postopanja po § 67. b. z. z. pri pristojni politični oblasti.“

— Pouk v obrtno-nadaljevalni šoli! Glede pouka v obrtno-nadaljevalni šoli se naznanja sledeče: a) Vajenci. 1. Pripravnica (razredi, a, b, c, d) imajo pouk v deški ljudski šoli III. na Ruški

cesti, in sicer ob nedeljah od 8. do 12. ure ob četrtkih 14. do 17. ure. Razrede ima pouk v istem času v deški ljudski šoli II. v Razlagovi ulici. 2. I. letnik (razredi a, b, c, d, e, f) imajo pouk ob nedeljah od 8. do 12. ure, ob četrtkih pa od 14. do 18. ure in sicer razredi a, b, d, e vselej v deški meščanski šoli, ob nedeljah pa v državni realki. Razred f ima pouk v nedeljo in četrtek v deški ljudski šoli II. v Razlogovi ulici, razred g pa le v nedeljo v istem poslopiju. b) Vajenke (vsi razredi na Zrinjskem trgu v držav. trgov. šoli). 1. Pripravnica ima pouk ob nedeljah od 8. do 12. ure in ob četrtkih od 14. do 17. ure. 2. I. letnik (razred a, b, c, d) ima pouk ob nedeljah od 8. do 12. ure in ob četrtkih od 14. do 18. ure. Kdor ne ve, za kateri razred je odločen, naj se prijavi pri vodji šole v pisarni mestnega šolskega sveta na Slomškovem trgu. Za one pa, ki še doslej niso vpisane, se vrši vpisovanje v deški meščanski šoli v Krekovi ulici, in sicer za vajence v torek, dne 14. decembra, do 17. ure naprej in za vajenke v sredo, dne 14. decembra ob istem času.

— Novi nuncij na Dunaju. Papež je imenoval monsignora Franciška Marchetti-Selvaggiani za dunajskega nuncija.

— Podružnice „Družbe sv. Cirila in Metoda“ opozarja vodstvo, da se bliža konec šolarnega leta. Mnogo je podružnic, ki v tekočem letu še niso poslali nobenega prispevka; te slednje blagohotno opozarjamo, da pobere članarino ter morebitne druge prispevke ter jih pošljejo do 25. decembra glavni družbi. Slovenci pomnite, da potrebuje družba za dosego svojih namenov gmočnih sredstev.

— Na prošnjo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani kot dedinje po gospod. dr. Josipu Georgu, odvetniku iz Smarja, se vrši dne 9., 10. in 11. decembra 1920, vsakokrat ob 9. uri dopoldne v hiši št. 3 v Smarju pri Jelšah, prostovoljna javna dražba: a) v zapuščino spadajoče prečiščene (pohištva, obleke, perila itd.) ki jo morajo združitelji takoj plačati, prevzeti in odstraniti; b) v zapuščino spadajočega posestva pod vl. št. 65 d. o. Smarje s hišo št. 3 v Smarju in zemljiščem v izmeri 60 a 39 m² v cenilni vrednosti 156.300 K, ki je ob evem izključni ceni. Vsak ponudnik ima pred začetkom dražbe položiti 10% izključne cene kot varščino. Največji panudek je tekom 4 tednov po podelitvi domika s 5% obrestmi od dneva domika dalje plačati v sodne roke. Prodajalka si pridržuje pravico, da v teku 14 dni po podelitvi domika dražbo odobri ali ne. Ostali dražbeni pogoji se lahko vpoogledajo pri okrajnem sodišču v Smarju pri Jelšah.

— Seznam v mesecu oktobru 1920 izdanih obrtnih pravic: (Konec) Lederer Franciška, Meljska cesta 28, izdelovanje oblek. Pertlić Antonija, Mlinska ulica 11, izdelovanje oblek. Valjak Gjuro, Solsko ulica 1, gostilna. Koštomaj Anton, Mlinska ulica 36, gostilna. Verbovšek Anton, Smetanova ulica 52, trgovina s sadjem. Repes Marija, Aleksandrova cesta 32, izdelovanje dežnikov. Hergold Julijana, Slovenska ulica 29, trgovina s sadjem. Wakuta Ljudmila, Stritarjeva ulica 5, trgovina z mešanim blagom. Koller Karol, Gosposka ulica 3, trgovina s pisalnimi stroji. Mayer Ljudevit, Aleksandrova cesta 75, trgovina s lesom. Kopač Albert, Glavni trg 17, trgovina z manufakturnim blagom. Supak Anton, Aleksandrova cesta 67, trgovina s stroji. Vicič Albert, Glavni trg 5, trgovina z mešanim blagom. Gnilšek Franc, Meljska cesta 29, trgovina s lesom. Jarc Ana, Aleksandrova cesta 1, trgovina z delikatesami. Božič Marija, Tattenbachova ulica 22, gostilna. Jeseničnik Ana, Pristaniška ulica 2, trgovina z mešanim blagom. Sušterič Josip, Glavni trg 17, trgovina z mešanim blagom. Pišchori Neža, Radvina 28, trgovina s sadjem. Baron Angela, Vetrinjska ulica št. 15, trgovina s kolesi in stroji. Karo Marija, Vrbanova ulica 10, trgovina s sadjem. Böhm Josip, Jurčičeva ulica 6, izdelovanje umetnih kamnov. Spanner Marijeta, Smetanova ulica 52, trgovina

s sadjem. Stibler Franc, Miklošičeva ulica 2, izdelovanje kemičnih izdelkov. Hvalz Josip, Samostanska ulica 11, čevljarstvo. Honak Marjeta, Smetanova ulica 46, kostanjevo. Pastirk Mihael, Aleksandrova cesta 30, trgovina s tehničnim blagom. Mavrič Alojzija, Aleksandrova cesta 45, izdelovanje belega perila. Gnušek Alojzija, Glavni trg 6, trgovina s manufakturnim blagom. Rupnik Ana, Frankopanska ulica 15, branjarja. Sorsak Katarina, Loška ulica 5, izdelovanje oblek. Sorsak Neža, Loška ulica 5, izdelovanje oblek. Lederhac Rupert, Studenci, Radvanjska cesta 12, mesarija. Silak Ivan, Splavarska ulica 5, pekarija. Kurzman Anton, Gospejna ulica 4, brivnica. Budler Alojzija, Meljska cesta 55, ključavničarstvo. Gradischnig Marija, Pobrežka cesta 32, izdelovanje oblek. Cerič Filip, Tržaška cesta 14, kolarstvo. Sovič Terezija, Zgornji Boč 102, trgovina s sadjem. Škerget Ivana, Kacijanerjeva ulica 17, branjarja. Fideršek Anton, Slomškov trg 14, čevljarstvo. Frs Josip, Koroševa ulica 4, trgovina s sadjem.

Kultura in umetnost.

— **Otvoritev I. umetniške razstave.** V sredo ob 10. uri je bila odprta v zgornjih prostorih Ogrskega doma I. umetniška razstava v Mariboru. Pred otvoritvijo je imel v okrašenih koncertni dvorani g. general Maister kot predsednik slavnostni govor pred povabljenimi občinstvom. V govoru je orisal z vznešenimi besedami ono bujno in prosvetno in kulturno življenje, ki je pričelo kiliti v prej tako zaspanem Mariboru po osvobojevanju. Dobili smo že mnogo kulturnih in umetniških ustanov, zdaj končno pa tudi prvo umetniško razstavo, ki ni samo prva odkar smo mi tu gospodarji, ampak sploh prva, odkar Maribor obstoji. Za tem je očital zasluge g. profesorja Coticca, ki je duševni oče te razstave; končno pa nas je seznanil z glavnimi umetniki, ki so na razstavi zastopani. Po njegovem govoru so si povabljeni gosti kot prvi ogledali razstavo, na kar je bila izročena splošnemu dostopu. Razstava vsebuje 184 slik in kipov, samih štajerskih, ali vsaj na bivšem Štajerskem živečih umetnikov. Med razstavitelji je nekaj akademikov, ostali pa so diletanti. Med razstavljenimi slikami se nahaja nekaj res pravih umetnin. Razstavili so: Egon Baumgartner 13 slik, Karol Coronini 4 slike, Ifigenija Cozzi 4 slike, Viktor Cotic 6 slik, Rajmund Hamböck 4 slike, Ljudmila Janovska 10 slik, Ivan Karlovič-Janovski 24 slik, Tomaž Janžekovič 2 slike, Hedvika Kiffmann 2 slike, Erna Bros Klein 4 slike, Stefan Kobylanski 1 sliko, Ivan Kos 7 sl., Franc Krajnc 2 slki, Špeca Mladic šest slik, Ivan Napotnik 4 kipe, Rita Passini 3 slike, Josip Peteln 4 slike, O. Pistor 16 slik, Violetta Rosmanit 5 slik, Miko Sadar 1 sliko, A. Seebacher 1 sliko, Vera Simončič-Blumenau 6 slik, Franjo Stiplovšek 7 slik, Avgusta Santel 11 slik, Nande Vidmar 8 slik, Jože Vokač 3 slike, Josip Tscharre 23 slik ter Ivan Zbota 2 slike. Med mladimi, ki komaj nastopajo umetniško pot, sta najjačja talente brez dvoma Franjo Stiplovšek ter Nande Vidmar. Razstavo vodi odbor sestavljen iz g. gen. Maistra kot predsednika, ravn. dr. Tomiška kot podpredsednika, Fr. Stiplovška kot tajnika, Fr. Kranjca kot baganika ter g. Ašičeve, g. V. Coticca, g. Graselija, g. dr. Leskovarja, g. Rob. Poharja ter g. ravn. Tomana kot odbornikov. Razstava je odprta posetnikom ob delavnikih od 9.—14. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9.—12. ter 13.—15. ure.

— **Brzjavni pozdravi I. umetniški razstavi.** Otvoritev I. umetniške razstave v Mariboru so pozdravili brzojavno akad. slikar Stern in imenu slov. up. umetnikov v Ljubljani, Klub up. umetnikov „Sava“ v Ljubljani ter Rašica in Vavpotič v imenu up. umetnikov v Zagrebu in ostali Jugoslaviji.

— **Iz pisarne slov. narodnega gledališča.** Uprizoritev „Caricinih Amakonk“, ki bi se morala vršiti jutri v petek za abonente B, odpade, ker so se pojavile za to uprizoritev nepremagljive ovire.

— **M. Gaspari: jugoslovenske jaslice.** O tem, ali naj se pri nas neguje božična drevesca ali jaslice se je že mnogo pisalo in sodba je bila skoro povsod ista: božično drevesce je germanskega izvora, torej nam je tuje, za to naj se goje raje jaslice. Kljub temu pa smo bili doslej navezani samo na tuje, naši narodni duši in naši umetnosti malo, ali celo čisto nič odgovarjajoče proizvode. Sedaj pa sta prišla naš Maksim Gaspari in „Umetniška propaganda“ na srečno misel ter nam predstavila domače jugoslovenske jaslice. Podobe, predstavljajoče hlev, Jeruzalem, pastirje, kralje, ljudstvo itd., vse v narodnih nošah, so tiskane na skupne liste, tako, da se jih mora izrezati ter nalepiti na lepenco. Onozarjamo naše starše, naj kupijo svojim otrokom za Božič te naše prve domače jaslice, da se tudi v tem oziru osvobodimo.

Sloven. narodno gledališče.

Repertoire bodočih dni:

V petek 10.: „Smrti ples“ I. del. (Gostovanje v Pljuju).

V soboto 11.: „Vampir“ („Smrti ples“ II. del.) (Gostovanje v Pljuju).

V nedeljo 12. popoldne ob 15. uri: „Sen krasne noči“, ljudska predstava ob znanih cenah. Zvečer ob pol 20. uri „Man'zeli Nitouche“ izven ab.

V torek 14.: „Heda Gabler“, ab. B—12.

V sredo 15.: „Pohujšanje v dolini Sentflorjanski“ ab. A—10.

Najnovejša poročila.

Bolgarsko rovarjenje v Macedoniji.

LDU Beograd, 8. decembra. Iz Sofije javljajo: Zadnje dni macedonske organizacije živahno delujejo na Bolgarskem. Kakor se zatrjuje, nameravajo macedonske organizacije v kratkem odposlati čete in svoje agitatorje. Zdi se, da se je enemu oddelku teh agitatorjev pod vodstvom Krčeva posrečilo, da je prekoratil Vardar.

Bolgari so nepoboljšljivi.

LDU Beograd, 8. decembra. Iz Sofije javljajo: Dne 22. novembra so Bolgari v Sofiji demonstrativno slavili svojo zmago nad Srbi 1. 1885. Sofijsko podčastniško udruženje „Gurguljata“ (višina v postojankah pri Slivnici) je z godbo in zastavami manifestiral o po ulicah.

Zborovanje Radičeve stranke v Zagrebu.

Zagreb, 9. decembra. Včeraj so tu zborovali poslanci Radičeve stranke ter veliko število seljakov. Zborovanje se je vršilo mirno. Radič je izjavil, da zahteva njegova stranka samostojno in neodvisno hrvatsko kmetijsko republiko toda — v mejah Jugoslavije. V kon-

stytuanto bo šla njegova stranka le, ako ne bo tam majorizirana. Med drugim je izjavil tudi, da njegova stranka ne priznava rapalske pogodbe sporazuma. Red se ni nikjer kršil, točenje alkohola je bilo zabranjeno, tu in tam je bilo razobešenih po mestu nekaj hrvatskih zastav.

Oklica je armenske sovjet. republike.

DKU Carigrad, 8. decembra. Armenški vojni minister je po objavi diktature nastopil pohod na Erivan, kjer je oklical armensko sovjetno republiko.

Nemška živina kot odškodnina.

LDU Beograd, 6. decembra. Dobro poučeni krogi trdijo, da je reparijska komisija v Parizu sporočila naši vladi, da dobi naša država 10.000 konj, 15.000 krav in 65.000 ovac kot odškodnino, ki jo ima Nemčija plačati zaveznikom. Ministrski svet bo imel nalog, da organizira transport in razdelitev te živine v naši državi.

Cestitke regentu Aleksandru o priliki druge obletnice ujedinjenja.

LDU Beograd, 8. decem. (Presbiro.) Prestolonaslednik kraljevič Aleksander je ob priliki proslave druge obletnice narodnega ujedinjenja sprejel mnogobrojne čestitke z vseh strani. Vsa naša predstavništva v inozemstvu ter vojne oblasti v državi, kakor tudi neobičajno mnogo korporacij in privatnih oseb je dne 2. d. poslalo Nj. Veličanstvu kralju Petru in Nj. Visočanstvu izraze poudarjene zvestobe ter pri tem izrazilo najboljšo željo za bodočnost naroda. Po najvišjem nalogu se ministrski predsednik v imenu Nj. Veličanstva kralja Petra in Nj. Visočanstva prestolonaslednika Aleksandra zahvaljuje za vse te izraze ljubezni in vdanosti in za vse patriotske želje za napredek našega naroda.

D'Annunzio „ponižni sluga domovine“.

DKU Rim, 8. decembra. (Stefani.) V nekem razgovoru so izjavili z Reke vrnivši se delegate dopisniku „Giornale d'Italia“, da je na Reki popolen mir. D'Annunzio se je izral napram delegacij da je najponižnejši sluga domovine in da nima namena, delati Italiji težko. Ako bo enkrat rešeno reško vorašanje, je pripravljen takoj zapustiti Reko.

Uradni izid grških volitev še ni znan.

DKU. Pariz, 7. decembra. (Brezzično.) Končni izid ljudskega glasovanja na Grškem, ki je izpadlo na vsak način v prid kralja Konstantina, še ni uradno znan.

DKU. Pariz, 8. decembra. (Havas.) Po brzojavkah iz poluradnega vira se poroča, da se je udeležilo ljudskega glasovanja 300.000 volilcev več, kakor pa pri volitvah v parlamentu. Samo 2 odstotka volilcev sta bila proti Konstantinu. Tracija je glasovala z malimi izjemami za Konstantina. V garniziji Smyrne je glasovalo od 12.000 častnikov samo 900 proti kralju Konstantinu. V provincah je glasovalo tudi 80% venicelistov za Konstantina.

Volitev zveznega predsednika na Dunaju.

DKU. Dunaj, 8. decembra. V zvezni zbornici se je vršila danes seja radi volitev zveznega predsednika. Od treh kandidatov dr. Kienböck'a (krščanski socijalec), Seitz'a (socijalni demokrat) in dr. Dinghoferja (velenemec) ni dobil noben absolutno večino glasov, tako, da se je morala seja ob 18. uri radi porazgovora stranka prekiniti. V večerni seja tudi ponovna volitev ni prinesla odločitve, ker je dobil dr. Kienböck 103, Seitz 85 in dr. Dinghofer 30 glasov. Seja se je ponovno prekinila.

DKU. Dunaj, 8. dec. Zvezno zborovanje se je nadaljevalo ob 3/4 20. uro. Predsednik Weisskirchner je izjavil: „Kakor se mi sporoča, so bili poizkusi stranke, sporazumeti se pri volitvi zveznega predsednika, zaman. Menim, da bi bilo nesmisleno nadaljevati danes volitev. Radi tega prekinem sejo do četrta ob 16. uri“.

Radikalno zborovanje.

LDU Beograd, 8. decembra. Včeraj ob 18. uri je imel odbor radikalne stranke ter izvoljeni poslanci sejo v klubovih prostorih. Razpravljali so o bodočem delovanju stranke v konstituenti.

Ameriški poslanik pri Vesniču.

LDU Beograd, 8. decembra. Danes dopoldne je posetil ministrskega predsednika ameriški poslanik Doge.

Srškič v Beogradu.

LDU Beograd, 8. decembra. Semkaj je došel predsednik bosanske deželne vlade dr. Srškič. Njegov prihod spravljajo v zvezo z izpremembami v bosanski vladi.

Redigiranje poslovnika.

LDU Beograd, 8. decembra. Danes popoldne se v predsedništvu vlade sestane odbor radi končnega redigiranja poslovnika.

Komisija ministrstva za konstituanto.

LDU Beograd, 8. decembra. Komisija ministrstva za konstituanto, katere naloga je, da izvrši administrativno razdelitev pokrajin, je odpotovala v Zagreb. Odtod odpotuje v Sarajevo. Komisija mora izvršiti svoje delo v najkrajšem času.

Jugoslovensko-italijanska trgovska zbornica v Rimu.

LDU Beograd, 8. decembra. Italijansko-jugoslovenski trgovski komite s sedežem v Rimu, je pričel delovati na to, da se v najkrajšem času sestavi jugoslovensko-italijansko trgovsko in industrijsko udruženje. Namen tega sestanka bo, da se izvršijo priprave za ustanovitev jugoslovensko-italijanske zbornice v Rimu.

Velika eksplozija v tvornici za barvila v Höchstu.

DKU Höchst o. M., 8. decem. Radi dosedaj še neznanega vzroka se je dogodila v specialnem oddelku tvornice barvil težka eksplozija. Pet delavcev je bilo mrtvih, šest pa težko ranjenih. Tvornica je težko poškodovana.

Zlatorog

Prepričajte se, če tehta tudi drugo milo, katero se Vam ponudi, pol kilograma kot

ZLATOROG MILO

Prva Mariborska tovarna mila, prej C. Bros, Maribor.

Zlatorog

